

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-01-03

Diarienummer N166-0118/23

Handläggare

Elisabeth Johansson

E-post:

Elisabeth.h.johansson@socialhisingen.goteborg.se

Yttrande över stadsrevisionens granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen godkänner förvaltningens yttrande över granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2023.
2. Socialnämnd Hisingen översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till Stadsrevisionen.

Sammanfattning

Revisorerna har avslutat granskningen av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Granskningen syftade till att bedöma om socialnämnden Hisingen bedriver ett ändamålsenligt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Stadsrevisionen bedömer att det finns ett strategiskt arbete i staden med frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck genom att det finns en plan för arbetet, ett stödcentrum och resursteamerna heder. Trots det visar granskningen att det inte fungerar fullt ut i praktiken. Stadsrevisionen lämnar därför ett antal rekommendationer som nämnden ska omhänderta.

Pågående och planerade åtgärder för att omhänderta rekommendationerna redovisas nedan.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bristande kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck och bristande rutiner riskerar att öka kostnaderna för insatser, då det kan leda till att rätt insats och stöd inte ges och heller inte ges i rätt tid. Det kan i sin tur innebära en fördröjning av den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på denna dimension utifrån granskade områden.

Bedömning ur social dimension

Hedersrelaterat våld och förtryck är en kränkning av individens mänskliga rättigheter och i många fall ett brott mot den svenska lagstiftningen. Barn och unga som lever med hedersrelaterat våld och förtryck har rätt till stöd och skydd. För att kunna tillgodose detta behöver förvaltningen ha god kompetens på området. Saknas denna kompetens finns risk för att barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck inte upptäcks och därmed inte får det stöd och skydd de har rätt till. Våldet och förtrycket kan ta sig olika uttryck och se olika ut beroende på mot vem det vänder sig. Några grupper som är särskilt

utsatta är till exempel barn med funktionsnedsättningar och hbtqi-personer. Kompetensen behöver därför omfatta dessa målgruppers behov för att rätt insats ska erbjudas. För en säker handläggning behöver det också finnas rutiner, både interna rutiner och rutiner för samverkan med andra aktörer.

Samverkan

Information har skett vid förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 21 mars.

Bilagor

1. Revisionsrapport Granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Ärendet

Stadsrevisionen har upprättat en revisionsredogörelse utifrån den granskning som gjorts av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. I bifogade redogörelse framgår iakttagelser och bedömningar. I redogörelsen lämnas också rekommendationer som ska omhändertas. Socialnämnden ska lämna ett yttrande med anledning av lämnade rekommendationer.

Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder som nämnden har utfört eller planerar att utföra med anledning av rekommendationerna. Yttrandet ska vara stadsrevisionen tillhanda senast den 21 juni 2024.

Bakgrund

Stadsrevisionen har avslutat granskningen av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Nedan redovisas bakgrund, rekommendationer och åtgärder avseende granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Revisionskontoret har granskat stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck rörande barn och unga. Syftet med granskningen har varit att bedöma om förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden Hisingen och socialnämnden Nordost bedriver ett ändamålsenligt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Revisionskontoret bedömer att det finns ett strategiskt arbete i staden med frågorna genom att det finns en plan för arbetet, ett stödcentrum och resursteamerna heder. Trots det fungerar det inte fullt ut i praktiken. Stadsrevisionen menar att det innebär en risk att barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck inte upptäcks och därmed inte får det stöd och skydd de har rätt till. Den sammanvägda bedömningen är att alla granskade nämnder behöver utveckla arbetet.

Med anledning av ovan lämnar stadsrevisionen ett antal rekommendationer till socialnämnd Hisingen.

Rekommendationer utifrån granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck:

- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att säkerställa att personalen får kompetensutveckling i vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär.
- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att säkerställa att det vidtas adekvata åtgärder om det framkommer att personal upprätthåller hedersnormer och inte främjar mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar.
- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att vidta åtgärder för att säkerställa att ärenden som avser hedersrelaterat våld och förtryck registreras korrekt i verksamhetssystemet.
- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att säkerställa att resursteamens kunskap och erfarenheter tas tillvara på ett effektivt sätt.
- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att i samråd med förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden upprätta rutiner för samverkan i ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck.
- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att säkerställa att det sker en återkoppling till den som gjort en orosanmälan om en utredning har inletts, inte inletts eller redan pågår (om anmälaren angett att hen önskar en sådan återkoppling).
- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att följa upp och utvärdera arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Pågående och planerade åtgärder för att bedriva ett mer ändamålsenligt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck

- Nämnden rekommenderas att säkerställa att personalen får kompetensutveckling i vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär.

Socialekreteraryrket är komplext och kunskap behöver finnas inom flera olika områden. Många socialekreterare är nya i yrket och har i början av sin anställning behov av grundläggande kompetensutveckling i exempelvis utredningsmetodik, samtal med barn och i verksamhetssystemet Treserva för att klara de grundläggande arbetsuppgifterna. Kompetensutveckling inom specifika kunskapsområden, som till exempel hedersrelaterat våld och förtryck, erbjuds idag medarbetarna när viss vana av yrket uppnåtts. "Utsatthet och våld" ges via Yrkesresan därefter går medarbetarna "Bas våld i nära". Nästkommande utbildning som ges är "Grund heder", den arrangeras av Kompetenscenter Heder. De flesta medarbetare går dessa utbildningar under de första två till tre åren. Det är enhetschef som gör bedömningen om när medarbetaren är redo. Utbildningen "Att handlägga ärenden i hedersproblematik" genomförs också via Kompetenscenter Heder. Det är en utbildning på mer avancerad nivå och flera medarbetare har också genomfört denna. Flera medarbetare inom mottagningsenheten har också genomfört "Patriark". Strax över 10 % har utbildning i Patriark på avdelningen.

För att säkerställa att utbildning sker och för att följa utvecklingen finns nu i verksamhetsplanen för 2024 för avdelning Barn och Unga myndighet aktiviteten *att säkerställa att tillräcklig kompetens gällande hedersrelaterat våld och förtryck finns på enheterna* kopplat till uppdraget att *utveckla arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck*.

Då kompetens om hedersrelaterat våld finns hos arbetsledning och erfarna kollegor, bedöms ärenden av denna art kunna hanteras på ett säkert sätt. Vid behov konsulteras Resursteam heder.

- Nämnden rekommenderas att säkerställa att det vidtas adekvata åtgärder om det framkommer att personal upprätthåller hedersnormer och inte främjar mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar.

Förvaltningen har ett demokratiskt samhällsuppdrag och i staden finns gemensamma förhållningssätt. Om personal inte agerar i linje med dessa och med anställningsavtalet, har chefen ansvar för att vidta aktiva åtgärder enligt befintliga styrande dokument och arbetssätt, som finns framtagna för hantering av misskötsamhet och annat icke-önskvärt beteende. En "konsekvenstrappa" finns som innehåller följande steg

1. Samtal chef-medarbetare
2. Medvetandegörande samtal
3. Skriftlig varning
4. Uppsägning/Avsked

HR-avdelningen erbjuder stöd vid behov.

- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att vidta åtgärder för att säkerställa att ärenden som avser hedersrelaterat våld och förtryck registreras korrekt i verksamhetssystemet.

När en orosanmälan eller ansökan inkommer och ska registreras väljs den aktualiseringsorsak som bäst överensstämmer med det som är barnets eller familjens huvudsakliga problem enligt anmälan/ansökan. Endast en aktualiseringsorsak per anmälan kan anges i verksamhetssystemet. Om det i anmälan framkommer att barnet är eller misstänks vara utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck väljs denna

aktualiseringsorsak. Ibland kan det under utredningen framkomma andra bekymmer än det som angavs ursprungligen. En annan orsakskod anges då vid exempelvis beslut om insats. Om anmälan är otydlig kan förvaltningen be anmälaren om ett förtydligande, för att säkerställa att anmälan registreras korrekt. Arbetsledarna får i uppdrag att uppmana mottagande socialsekreterare att be om förtydligande i dessa fall.

- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att säkerställa att resursteamens kunskap och erfarenheter tas tillvara på ett effektivt sätt.

Dialog har inletts med enhetschef för Resursteam heder och teamets medarbetare för att undersöka hur teamets kompetens kan utnyttjas på ett mer effektivt sätt utifrån teamets uppdrag och behoven inom myndighetsutövningen.

- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att i samråd med förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden upprätta rutiner för samverkan i ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck.

Enheten för kvalitet är gemensam för alla fyra socialförvaltningar. Grunden i enhetens uppdrag är att säkerställa en likvärdig och effektiv socialtjänst i staden och arbeta för en hög grad av rättssäkerhet. Enheten får i uppdrag att i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden ta fram gemensamma rutiner för samverkan. Arbetet påbörjas efter sommaren 2024.

- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att säkerställa att det sker en återkoppling till den som gjort en orosanmälan om en utredning har inletts, inte inletts eller redan pågår (om anmälaren angett att hen önskar en sådan återkoppling).

Återkoppling till anmälaren om att en utredning har inletts, inte inletts eller redan pågår sker i regel. För att säkerställa att detta sker i ännu högre utsträckning får arbetsledarna nu i uppdrag att kontinuerligt påminna utredande socialsekreterare om att en sådan återkoppling ska ske.

- Socialnämnden Hisingen rekommenderas att följa upp och utvärdera arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Förvaltningen kommer att följa upp och utvärdera arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck genom en aktläsningsstudie. Inom ramen för denna studie kommer enheter inom avdelningen Barn och unga myndighet läsa akter rörande hedersrelaterade ärenden och frågor om hur arbetet bedrivits besvaras. Därefter sker en analys av de iakttagelser som gjorts. Arbetet påbörjas efter sommaren 2024.

Beslut skickas till

Stadsrevisionen

Christina Alvelin

Alexis Ljungqvist

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Barn och unga myndighet